

*VIII. Buitenlandse politiek /
Politique étrangère*

JAN DE GROOF, TOON HAGEN, ANNICK SCHRAMME (RED.)
«Gedrag na verdrag. Balans en toekomst van de sa-
menwerking Nederland-Vlaanderen»
Leuven, Davidsfonds, 2004, 301 p.

Op 9 september 2005 was het 25 jaar geleden dat het Verdrag inzake de Nederlandse Taalunie werd afgesloten, dat bepaalde dat Vlaanderen en Nederland samen de belangen van de Nederlandse taal en van zijn sprekers wilden behartigen. Een jaar later opende het Vlaamse cultureel centrum de Brakke Grond zijn deuren in

Amsterdam. Ten gevolge van het Belgische federaliseringsproces werd Vlaanderen in 1993 een volwaardige deelstaat, wat de mogelijkheden tot samenwerking met de noorderburen nog gevoelig vergrootte. In januari 1995 werd een Vlaams-Nederlands Cultureel Verdrag afgesloten, dat niet alleen de traditionele cultuuruitingen, maar ook onderwijs, onderzoek en welzijn omvatte. Om dat alles op passende wijze te vieren verscheen het boek *Gedrag na verdrag. Balans en toekomst van de samenwerking Nederland-Vlaanderen*. De pers-tekst belooft een “eigenzinnige” kijk van 22 auteurs op deze samenwerking, maar uitgerekend eigenzinnigheid, snedigheid en duidelijke standpunten ontbreken in veel bijdragen.

Gedrag na verdrag heeft alle kenmerken van een brave gelegenheidspublicatie. Bart Somers, in zijn rol als voormalig Vlaams minister-president, en de Nederlandse premier Jan Peter Balkenende tekenen voor de inleiding, duidelijk een verplicht nummertje voor beide heren. De andere bijdragen zijn, eufemistisch gezegd, van uiteenlopend belang en kwaliteit. Enkele hoofdstukken (Toon Hagen over de taalpolitiek in Nederland en Vlaanderen, Annick Schramme over het Vlaams-Nederlands letterenbeleid en Hugo Weckx en Fritz Niessen over vijf jaar Vlaams-Nederlands Cultureel Verdrag) beperken zich tot een loutere opsomming van ‘realisaties’, zonder veel commentaar of evaluatie. Van sommige bijdragen, zoals het stuk over het literaire existentialisme in Noord en Zuid, vroeg ik me af wat zij überhaupt te maken hebben met het thema van het boek. Ook de bijdragen over de Nederlands-Vlaamse samenwerking in het hoger onderwijs, het welzijnsbeleid

en het inburgeringbeleid hebben eerder een administratief-beschrijvend dan analytisch of reflectief karakter. In het hoofdstuk over de sociaal-economische “samenwerking” worden de heroïsche gevechten tussen Noord en Zuid over de IJzeren Rijn, de Schelde-Rijnverbinding en de rivaliteit tussen Antwerpen en de Noord-Nederlandse havens wel erg *en sourdine* behandeld. Ook het gebrek aan belangstelling van Nederland voor de Vlaamse ontvoogding en de taalstrijd wordt nagenoeg volledig onder de mat geschoffeld.

Ondergetekende lijdt misschien aan verregaande beroepsmisvorming, maar de interessantste stukken vergelijken de omgang in noord en zuid met het recente en het verdere verleden, i.c. Luc Huyse over de Tweede Wereldoorlog en Emiel Lamberts over de opstand van 1830. Bovendien vertoont dit boek enkele opvallende lacunes. Zo komen in een publicatie, die zich met de toekomst van de Vlaams-Nederlandse samenwerking wil bezighouden, enkele actuele vragen niet of nauwelijks ter sprake. Alle culturele akkoorden, Brakke Gronden en Nederlandse Huizen ten spijt groeiden Vlamingen en Nederlanders tijdens de jongste decennia, zowel cultureel als taalkundig, steeds verder uit elkaar. Ongewild versterkt deze publicatie de indruk dat de Taalunie een wereldvreemde organisatie is die zich, zoals een columnist in het weekblad *Knack* onlangs opmerkte, toelegt op “geneuzel over punten en komma’s”.

Maria De Waele